

МУЛТИНАЦИОНАЛНА ОПЕРАЦИЈА
У ЦЕНТРАЛНОАФРИЧКОЈ РЕПУБЛИЦИ

Зацељују ране у срцу

Насилно рушење владе, суноврат државних институција, безакоње и бруталност заувек су изменили свакодневицу становника Централноафричке Републике у годинама за нама, стварајући низ изазова који подривају стабилност у самом срцу афричког континента. Већина мањинских муслимана побегло је из земље, а неколико разбацаних заштићених зона окупља угрожене заједнице, чијим је становницима једина жеља – бекство из земље. Данас, уз подршку међународне заједнице, проналазе се начини за превазилажење националне трауме и свирепо кршење људских права, у нади да ће се истрајати на путу помирења и мира.

ПИШЕ БИЉАНА МИЉИЋ

Крајем прошле године, начелник Центра за мировне операције Војске Србије пуковник мр Миливоје Пајовић, у својству команданта снага, предводио је контингент српских мировњака који су плаве беретке понели као чувари мира у Централноафричкој Републици. Наша војска отпочела је ангажовање у мисији MINUSCA 20. септембра 2014, упућивањем два војна посматрача и два штабна официра, а 11. децембра у средиште афричког континента отишло је још 68 припадника, који су формирали војну болницу нивоа 2. То је прво упућивање наших мировњака у ту афричку

земљу, од укупно 11 мисија УН и ЕУ у којој су припадници Војске Србије тренутно ангажовани широм света.

Реч је о новоуспостављеној мултинационалној операцији УН у Централноафричкој Републици (MINUSCA), која је мултидимензионална и интегрисана мисија, а која је с оперативним радом отпочела 15. септембра 2014. на основу поглавља VII Повеље ОУН, Резолуцијом 2149 (2014) Савета безбедности.

Под заставом наше земље српски мировњаци прикључили су се мировним снагама, које броје 12.000 припадника, чије је ангажовање средином 2014. године Савет безбедности једногласно одобрио, у намери да пружи помоћ постојећим међународним снагама у успостављању реда у насиљем опасно дестабилизованом Централноафричкој Републици. Примарни задатак поменуте мисије јесте заштита цивила и подршка транзиционих процеса у Централноафричкој Републици, али и олакшавање хуманитарне помоћи, промоција и заштита људских права, подршка владавиним правима, разоружање, демобилизација, као и процеси реинтеграције и репатријације.

Од свог формирања мисија MINUSCA потчињена је Интегрисаној УН канцеларији за изградњу мира у Централноафричкој Републици, а 15. септембра 2014. Афричка интернационална мисија подршке у Централноафричкој Републици (MISCA) пренела је своја овлашћења мисији MINUSCA, у складу са одредбама Резолуције 2149.

који чине углавном хришћани и бивши војници лојални свргнутом председнику, постепено су се побунили бирајући насиље као оружје свог незадовољства.

Почетком децембра 2013. године напади између две стране у главном граду Банги резултирали су стотинама мртвих, а као одговор уследило је хитно размештање француских и трупа Афричке уније. Али, у месецима који су уследили, повлачење коалиције Селека и одлазак председника с власти изазвале су припаднике снага антибалака да узврате тако жестоко да је знатан део муслиманског становништва земље у бекству или је убијен.

Они који су остали налазе се у источном региону, који још увек држи Селека, или су се повукли у неколико градова на северу и западу државе. Имајући то у виду, снаге УН разматрају како да их заштите, али и да помогну у евакуацији или пресељењу скоро 19.000 људи који желе излаз из те ситуације.

Током посете генералног секретара УН Бан Ки Муну Бангију, престоници Централноафричке Републике, први пут од децембарског разбуктавања сукоба, оцењено је да су распоређене снаге недовољне, а Савет безбедности позван је да одобри његов предлог за више војника на основу детаљне и велике листе злоупотреба почињених у последњих неколико месеци.

„Муслимани и хришћани нашли су се у смртној опасности једноставно због тога ко су или у шта верују. Безбедност у држави заменило је стање анархије”, истакао је генерални секретар, додајући да су „људи линчовани и обезглављени, сексуално насиље је у порасту, а грозна дела учињена су док су други бодрили починиоце који нису сносили одговорност за своја недела и то се мора променити”.

Африке

ПОЗАДИНА СУКОБА

Међународној акцији ширих размера претходила су извештавања хуманитараца и организација за заштиту људских права које су месецима упозоравале на све суморнију ситуацију у тој афричкој земљи, с којом је немоћна да се сама избори. Имајући то у виду, средином 2014. године Савет безбедности УН једногласно је одобрио слање и распоређивање око 12.000 мировњака, међу којима 1.800 полицајаца, око 5.200 мировњака Афричке уније, уз 2.000 припадника француских трупа које су већ биле на терену.

Хиљаде људи погинуло је од марта 2013. године, када је претежно муслиманска побуњеничка коалиција Селека срушила владу, поставила свог команданта за председника и започела кампању пљачке, мучења и убистава, углавном хришћана. Банде наоружаних осветника, које се називају антибалака (балака – назив за мачету на локалном језику),

БРОЈКЕ

Мисија MINUSCA има око 12.000 припадника, од чега је скоро 10.000 припадника оружаних снага, око 1.800 припадника полиције, а остатак чини међународно УН особље и волонтери из редова локалног становништва. Када је реч о припадницима оружаних снага, земље које су послале мировњаке да чувају мир у Централноафричкој Републици су, поред Србије: Бангладеш, Бутан, Боливија, Буркина Фасо, Бурунди, Камерун, Конго, Чешка, Конго, Египат, Француска, Габон, Гана, Индонезија, Јордан, Кенија, Мадагаскар, Мали, Мауританија, Мароко, Непал, Нигер, Пакистан, Парагвај, Палау, Руанда, Сенегал, Шри Ланка, Тајланд, Сједињене Америчке Државе, Јемен и Замбија.

Припадници полицијских снага су из Бенина, Буркине Фасо, Бурундија, Камеруна, Конгоа, Обале Слоноваче, Џибутија, Конга, Мадагаскара, Нигера, Руанде и Сенегала.

Шеф мисије MINUSCA је специјални представник генералног секретара Бабакар Гаје из Сенегала, његов заменик је Дајен Корнер из Велике Британије, а снагама командује генерал-мајор Мартин Чому Тумента из Камеруна.

КОМАНДАНТ СНАГА MINUSCA СА СРПСКИМ КОНТИНГЕНТОМ НА БОЖИЋ

Поводом најрадоснијег хришћанског празника Божића, командант војних снага мисије УН у Централноафричкој Републици генерал-мајор Мартин Чому Тумента посетио је припаднике српског контингента у кампу у граду Бангију. Генерал Тумента, који је са сарадницима из Команде мисије присуствовао свечаној вечери, истакао је да српски контингент има веома важну улогу у структури снага MINUSCA.

– Пратећи ових дана рад ваших лекара, медицинских техничара и сестара, али и штабних и логистичких официра, јасно ми је о каквој се војсци ради. Војска Србије је снажна и врхунски оспособљена армија, с одличним појединцима који је овде на афричком континенту достојно представљају, радећи са другим нацијама у интересу светског мира – поручио је генерал Тумента.

СИРОМАШНА ЗЕМЉА БОГАТА ПРИРОДНИМ РЕСУРСИМА

Четири од пет председника Централноафричке Републике од проглашења независности 1960. године уклоњени су с власти неуставним средствима, а државне институције су веома слабе у многим деловима земље. Етничке тензије на северу и присуство Господње армије отпора (LRA), оружане групе познате по бруталној тактици, допринеле су нестабилности у већ деценијама осакаћеној земљи и отерали људе из њихових домова.

У светлу тих околности, УН пружају подршку Централноафричкој Републици више од деценије, а ти напори допринели су формирању Интегрисане УН канцеларије за изградњу мира у Централноафричкој Републици (BINUCA), која ради под мандатом Савета безбедности с циљем да помогне консолидацији мира, националном помирењу, јачању демократских институција, као и промоцији и заштити људских права. Од јула 2013. године канцеларију предводи Ба-

бакар Гаје, бивши генерал војске Сенегала и високи званичник мировних снага УН.

Приоритети у њеном раду јесу јачање политичког дијалога за имплементацију споразума Либревиле, успостављање безбедносних структура на целој територији земље и стварање погодног окружења за одржавање легитимних избора, као и обезбеђење поштовања људских права и пружање хуманитарне помоћи.

Централноафричка Република богата је ресурсима, али је финансијски веома сиромашна. Издржала је пет удара и неколико мањих сукоба побуњеника од стицања независности од Француске 1960. године. Налази се у срцу Африке, где се сусрећу муслиманске и хришћанске културе. Насељена је већином хришћанским становништвом (проценте варирају од 55 до 80 одсто), а муслиманске вере је око 15 одсто становништва, насељеног, првенствено, на североистоку. Егзодус муслиманске заједнице, која чини знатан део трговачке класе, допринео је пропасти економије земље. Осим тога, суседне земље такође су биле растрзане сукобима око државне контроле, ресурса и верских раскола, од тензија у Судану, нестабилности у Демократској Републици Конго на југу, до државе као што је Чад, која нема средства нити способност да адекватно изађе у сусрет избегличкој кризи, што је допринело да велики број избеглица потражи уточиште управо у Централноафричкој Републици.

Брутално насиље и хаос који је уследио уништио је села и заједнице, што је оправдано привукло пажњу међународне заједнице, а генерални секретар УН-а Бан Ки Мун оценио да је ситуација створила поделу земље.

Иако су узроци сукоба на обе стране почивали на верској основи, насиље је, такође, мотивисано и контролом над територијом и ресурсима, а међународни кривични суд покренуо је истрагу о могућим злочинима против човечности и

СРПСКИ МЕДИЦИНАРИ ПРЕУЗЕЛИ КАПАЦИТЕТЕ ВОЈНЕ БОЛНИЦЕ

У седишту Штаба мисије УН у Централноафричкој Републици, у главном граду Бангију, извршена је примопредаја дужности између досадашњег састава који је радио у болници, уговорне агенције за медицинске услуге RMSI из Уједињених Арапских Емирата и Војне болнице из контингента Војске Србије.

Српски медицинари преузели су све капацитете болнице – објекте, амбуланте, операционе сале, опрему, материјале и лекове, као и документацију и протоколе лечења. Командант Војне болнице пуковник др Никола Зеџ изразио је захвалност досадашњем тиму који је опслуживао болницу на конструктивној сарадњи и помоћи током увођења у дужност. У претходне две недеље наши лекари и медицински техничари прегледали су и евидентирали сва средства, опрему и материјале и усагласили систем ангажовања болнице у наредном периоду.

ратним злочинима које су починиле разне групе у тој земљи. Починиоци насилних злочина, међутим, не могу се позвати на одговорност без одређеног степена стабилности у земљи, а мировне снаге имају циљ да стану на пут непрекидним нападима.

Питања религије и националности често су узрок или оправдање за обнављање насиља, а да би се таква ситуација превазишла, неопходно је да сукобљене фракције буду под контролом. Актуелна председница Катрин Самба Панса од-

лучна је у намери да неће толерисати нападе муслиманских група, као и у ставу да у сарадњи с владом Централноафричке Републике заштита цивила и деескалације сукоба треба да остану главни приоритети. Међународна заједница, такође, уз помоћ снага чија је основна мисија да угуши насиље, треба да има и виталну улогу у инвестирању у инфраструктуру и при пружању помоћи избеглицима у Централноафричкој Републици, како би се та афричка земља изборила с недаћама које су је задесиле. ■

